تأملی در روایات قطع تلبیه

۱۶:۴۶

فقط قبل از آن، عرض کنم، در مطالب قطع تلبیه که زحمت کشیدند؛ در حد ترخص اگر یادتان باشد نسبت به دیدن تنها یک روایت داشتیم که «تواری عن البیوت». خب فهمیده بودند که «لایمکنه ان ینظر الی البیوت» یا «لا یری البیوت». ما در آن جا از آنها بحث کردیم و صحبت اینطور شد که اینها از زمان ابن ادریس دو تا شده است. عبارات مبسوط را مفصل خواندیم که اگر یادتان باشد در نزد شیخ اینها همانگ بوده است. محتملاتی در آن جا مطرح بود. جالب است که در قطع بیوت تلبیه هم همینطور است. ولی با این تفاوت: در بیوت مکه عبارات مفصلی دارد که «اذا نظر»، «اذا عاین»، ولی در بین همه اینها باز در تهذیب یک روایت هست که با استظهاری که در آن جا عرض کردم همانگ است.

تهذیب جلد پنج، صفحه صد و هشتاد و دو:

> **عن عبد الله بن مسكان عن أبي عبد الله ع قال: سألته عن تلبية المتمتع متى يقطعها قال إذا رأيت بيوت مكة و يقطع التلبية للحج عند زوال الشمس يوم عرفة[1]**

این روایت سیزدهم است. روایت بعدی آن:

> **عن زرارة عن أبي عبد الله ع قال: سألته أين يمسك المتمتع عن التلبية فقال إذا دخل البيوت بيوت مكة لا بيوت الأبطح[2]**

لذا است که مرحوم مجلسی هم در ملاذ می‌فرمایند:

> **لا بد من الوصول إلى معمورة البلد، و لا عبرة بالعمارات النادرة. و المشهور أنه يقطع التلبية إذا نظر إلى بيوت مكة لا إذا دخلها[3]**

یعنی مفاد این روایت خلاف مشهور است. ببینید حتی در نگاه به بیوت مکه هم بعضی از مباحثی که در حد ترخص گفتیم هم در این روایت مطرح می‌شود. لذا مانعی نداشت که بگویند

وقتی نصف میل و یک میل ماندہ بہ مکہ شما تلبیہ را قطع کن. چرا می‌گویند وقتی بیوت را دیدی؟! آن ہم بیوت مکہ قدیم و با آن خصوصیات؟! چہ بسا استظہار و استیناس دیگری بتوان از آن کرد ولو کاملاً با ترخص فرق دارد. چون در ترخص در نص کلمہ «نظر الی البیوت» ندارد و در فتوای آمدہ بود. اما در اینجا در نصوص متعددہ –همہ آنہا را در فدکیہ گذاشتہام- «عاین»، «نظر» آمدہ است. تنہا در یک روایت است کہ بہ جای «نظر» آمدہ «اذا دخل البیوت بیوت مکہ». این ہم یک نکتہ دیگر است.

---

[1] تہذيب الأحكام (تحقيق خرسان) ج۵ ص۱۸۲

[2] ہمان ۴۶۸

[3] مذال الأخيار في فہم تہذيب الأخبار ؛ ج۸ ؛ ص۵۲۹

بازبینی #2
ایجاد شدہ 5 ژوئیہ 2026 19:48:05 توسط ... .
بہ روزرسانی شدہ 5 ژوئیہ 2026 19:51:26 توسط ... .